

Üniversite ve Lise Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları: Psiko-Sosyal, Fiziksel ve Zihinsel Gelişme ile İlişkisi

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba MUTLU-BOZKURT*

Bitlis Eren Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği,
Bitlis / Türkiye, tmutlubozkurt@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8663-2188

Öz

Bu çalışmada, üniversite ve lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile psiko-sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişme düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler aracılığı ile incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubu, 2021-2022 eğitim ve öğretim döneminde, Bitlis Eren Üniversitesinde öğrenim gören, araştırmaya katılmaya gönüllü olan (102 kişi) ve Bitlis ilinde bulunan Fen-Anadolu Lisesinde (83 kişi) öğrenim gören 62'si kadın (%33.5), 123'ü erkek (%66.5) olmak üzere toplam 185 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu ve Spora Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizi SPSS22 istatistik paket programı ile yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular cinsiyet, okul türü, algılanan ekonomik durum, düzenli spor yapma ve boy-kilo değişkenlerine göre analiz edilmiştir. Sonuç olarak; öğrencilerin Spora Yönelik Tutum Ölçeği puan ortalamaları ile cinsiyet ve boy-kilo değişkenleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmezken; okul türü, algılanan ekonomik durum, düzenli spor yapma değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca Spora Yönelik Tutum Ölçeği ile alt boyutlarından elde edilen puanlar arasındaki korelasyon sonuçlarına göre, Spora yönelik Tutum Ölçeği ile Psiko-sosyal, Fiziksel ve Zihinsel Gelişme alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek düzeyde ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.01$).

* Sorumlu Yazar. Tel: +90 506 578 36 64 | Araştırma Makalesi.

Makale Tarihi Bilgisi. Gönderim: 20.05.2022, Kabul: 28.10.2022, Erken Görünüm: Mart, 2023, Basım: Haziran, 2024

Anahtar Kelimeler: Üniversite ve lise öğrencileri; Spora yönelik tutum; Psikososyal-fiziksel ve zihinsel gelişme.

Attitudes of University and High School Students Towards Sports: Its Relationship with Psycho-Social, Physical and Mental Development

Abstract

In this study, it was aimed to examine the relationship between university and high school students' attitudes towards sports and their psycho-social, physical and mental development levels through some variables. The study group consisted of 62 females (33.5%) and 123 males studying at Bitlis Eren University (102 people) and a Science-Anatolian High School (83 people) in Bitlis in the 2021-2022 academic year. (66.5%) consists of a total of 185 students. Relational screening model was used in the research. Personal Information Form and Attitude towards Sports Scale were used as data collection tools in the research. The analysis of the data in the research was made with the SPSS 22 statistical package program. The findings obtained from the research were analyzed according to gender, school type, perceived economic status, regular exercise and height-weight variables. As a conclusion; While no significant difference was found between the students' Attitude Toward Sports Scale mean scores and gender and height-weight variables; A statistically significant difference was found in the variables of school type, perceived economic status, and regular sports activities. In addition, according to the results of the correlation between the scores obtained from the Attitude towards Sports scale and its sub-dimensions, a high level of positive correlation was found between the Attitude towards Sports scale and the Psychosocial, Physical and Mental Development sub-dimensions ($p < 0.01$).

Keywords: University and high school students, Attitude towards sports, Psychosocial-Physical and Mental Development.

Extended Summary

Purpose

The aim of this study is to examine the relationship between university and high school students' attitudes towards sports and their psychosocial, physical and mental development levels in terms of some variables. Some sub-purposes were determined under this main purpose. These sub-purposes are

a) determining demographical (participants, research model, independent and dependent variables, independent variable reliability), b) analyzing the scale variables developed by Koçak (2014) aiming to measure Attitude towards Sports, c) examining the effects of the research on students in terms of psychosocial, physical and mental development.

Method

In this study, which was conducted to determine the relationship between the Psychosocial, Physical and Mental Development levels of the Attitudes Towards Sports of University and Science-Anatolian High School students, the relational survey model was used.

The study group consisted of 62 females (33.5%) and 123 males studying at Bitlis Eren University (102 persons) and Science-Anadolu High School (83 persons) in Bitlis province in the 2021-2022 academic year. (66.5%) consists of a total of 185 students.

The data collection form used in the research consists of two parts. While the first part is the Personal Information Form prepared by the researcher; The second part consists of the Attitude Towards Sports scale, which has been validated and reliable. The personal information form was created by the researcher to determine the demographic characteristics of the students such as gender, school type, perceived economic status, regular exercise, height and weight. The scale aiming to measure the Attitude towards Sports was developed by Koçak (2014). The scale consists of 22 items and 3 sub-dimensions.

Before the analysis, skewness and kurtosis values were examined to decide on the tests to be used in the analysis of the data. It has been seen that parametric tests can be used in the analysis of the data set according to the obtained values. First of all, descriptive statistics were made to determine the demographic characteristics. Then, *t* Test for Independent Samples was used for comparisons with two groups, and One-Way Analysis of Variance ANOVA was used for comparisons with more than two groups and Tukey HSD multiple comparison test was used to determine the source of the difference. Pearson correlation test was applied to determine the relationship between students' height, weight, Attitudes towards Sports and their Psychosocial, Physical and Mental Developments.

Results

When the demographic variables are examined, it is seen that 33.65% of the students participating in the research are female and 66.5% are male; 55.1% of them are from university, 44.9% from Science-Anatolian High School; 11.9% of them are in low, 71.4% of them are in medium and 16.8% of them are in good condition; It has been determined that 34.1% of them do sports regularly, while 65.9% of them do not do sports.

According to the analysis results given, no statistically significant difference was found between the gender, the height and weight variable of the students and the scores they got from the Attitude Toward Sports Scale. According to the *t* Test results between the school type variable of the students and the scores obtained from the Attitude Towards Sports scale sub-dimensions, a significant difference was found in the Psychosocial Development sub-dimension ($p < 0.05$). It was determined that the mean scores of the Psychosocial development levels of Science and Anatolian High School students were higher than those of university students.

According to the ANOVA results between the perceived economic situation variable and the scores obtained from the Attitude Towards Sports scale sub-dimensions, a significant difference was found in the Psychosocial Development sub-dimension ($p < 0.05$). According to the results of the TUKEY test performed to determine which group the difference originates from; It has been determined that the average scores of students whose perceived economic status is middle-income are higher than the average scores of students with low income level.

According to the *t* Test results between the regular sports variable and the scores obtained from the Attitude Towards Sports scale sub-dimensions, a significant difference was found in the Sum of Attitudes Towards Sports and Psychosocial Development dimensions ($p < 0.05$). In the Total Attitudes Towards Sports and Psychosocial Development dimension, it has been determined that the average score of the students who do sports is higher than those who do not do sports.

According to the results of the correlation between the scores obtained from the Attitude towards Sports scale and its sub-dimensions, a high level of positive correlation was found between the Attitude towards Sports scale and the Psychosocial, Physical and Mental Development sub-dimensions ($p < .01$).

Discussion and Conclusion

Sport does not only make individuals feel a state of physical well-being, but also provides individuals with a better mental and psychological well-being. While sports have the power to keep people away from distress and stress, it will also help them socialize and establish a strong psychosocial relationship by being involved in sports activities.

In line with the model established in this context, according to the results of the correlation between the scores obtained from the Attitude towards Sports scale and its sub-dimensions, a high level of positive correlation was found between the Attitude towards Sports scale and the Psychosocial, Physical and Mental Development sub-dimensions. It has been determined that there is a significant relationship between the attitude towards sports and the psychosocial, physical and mental development sub-dimensions. In line with this information; it can be stated that sports have positive results on the development of students both psychosocially, physically and mentally. Supporting the psychosocial development of sports in the individual's social life and helping it accelerate; physically, the development of basic motor skills (endurance, strength, condition, speed, flexibility), the coordination of movement and increased selectivity in perception, and mentally, the dopamine secreted by our body while doing sports and the increased blood pressure increase our memory, increase our creativity and critically. It can be interpreted that it contributes to our thinking ability. Studies on various sample groups show a positive attitude towards sports. The reason for this result can be explained by the fact that it was made especially on the group that is described as young, that the young people have sports awareness, and that the exercise, sportive activities and physical education lessons in schools attract the attention of these groups.

Giriş

Spor, insan olgusunu oluşturan ve bireyin ruhsal, zihinsel ve fiziksel özelliklerini barındıran, yaşının ve sahip olduğu kapasitenin gerektirdiği verim gücüne erişebilmesi için yaptığı faaliyetlerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Spor yapanlar tarafından yarışmayı kazanma amacı içeren, zihinsel, bedensel ve gösterilen tekniksel başarı, izleyenler tarafından heyecan içeren bir dönem olması itibarıyla, psikoloji ve anatomi gibi bilim dallarından yardım alarak gelişen ve sürdürülen bilimsel bir kavram şeklinde ifade edilmektedir (İnal, 2000). Günümüzde spor aynı zamanda, toplumların sosyal ve kültürel

altyapısında bakmaksızın tüm insanları kapsayan küresel bir oluşum haline gelmiştir. Tüm bunlarla birlikte spor, hızlı bir değişim sürecine girmiş ve sadece kişisel bir olgu olarak değil, toplumları kapsayan sosyal bir yapıya sahip olmaya başlamıştır (Yıldırım ve ark., 2006). Coakley (1986) sporu “*İç ve dış etkenlerle motive edilmiş kişilerin karmaşık bir yapıda olan fiziksel becerilerinin kullanılmasını ya da fiziksel çaba gerektiren rekabete dayalı bir aktivite*” olarak tanımlamıştır. Spor, genellikle bireysel olarak veya takım olarak rekabet edilen, daha çok çocuklar arasında oynanan ve organize edilen en popüler oyun şeklinde ifade edilmiştir (Eime, 2013). Son olarak ise Amman (2000) sporun tanımını yaparken “*Belirli kurallar ve kurumlar bünyesinde gerçekleştirilen, haz, sağlık veya performans amaçlı, bilinçli olarak oluşturulmuş olan zorlukların aşılmasına dayanan, tüm bu yönleriyle toplumsal bir içeriğe sahip fiziksel ve/veya zihinsel faaliyetlerdir.*” şeklinde açıklamıştır.

Sportif faaliyetlere düzenli olarak katılım sağlanması, bireylerin kas-iskelet sistemine yani lokomotor sistemin gelişimine katkı sağlamakta, aynı zamanda spor yapan bireylerin kas-iskelet sistemlerini daha fazla kullanmaları, aktivite sisteminin denge, destek ve hareket etme yeteneğini artırmaktadır. Bireyin fiziksel olarak etkinliğinin artması ve sağlıklı bir yapı kazanmasında en büyük etken spor iken; psikomotor becerilerin gelişmesine de yine sportif faaliyetlere düzenli katılım önemli katkılar sağlamaktadır (Yetim, 2006).

Spor, bireylere sadece bedensel bir iyi olma hali hissettirmez, bunun yanında bireylerin ruhsal ve psikolojik açıdan da daha iyi olmalarını sağlar. Spor insanları hem sıkıntı, stresten uzaklaştırma gücüne sahipken, hem de spor faaliyetlerinin içerisinde olması ile sosyalleşmesi ve psikososyal olarak da güçlü bir ilişki kurmasına yardımcı olmaktadır. Spor etkinliklerine doğrudan ya da dolaylı katılım, kişinin bireysel ilişkilerini ve çevresini geliştirmektedir. Bununla birlikte karakteristik özelliklerin kazanılmasına yardımcı olmakta (dışa dönüklük, dürüstlük, empati kurma vb.) ve böylece seyir zevki yüksek bir sporcu performansı sergilenmiş olacaktır. Ayrıca spor faaliyetlerine aktif veya pasif katılım, bireyde yarışma psikolojisinin gelişmesine, ekip ruhunun oluşmasına, öz disiplin geliştirmesine, sabır, azim vb. niteliklerin kazanılmasına olanak sağlayacaktır (Keten, 1974).

Sportif etkinliklerin bir diğer özelliği ise spor yaparken öğrenilen merkezi sinir sistemi kontrolü ve kaslar arasındaki bağlantının uyumun otomatikleşmesini sağlamaktadır. Yapılan etkinliklerdeki karmaşık zihinsel yapıyı

çözme, zihinsel gelişime olumlu yönde katkılar sağlamaktadır. Örneğin sportif etkinliğin gerektirdiği tekniklerin ve taktiklerinin öğrenilmesi, hareket evrelerinin duruma göre yeni öğrenmelere uyarlanabilmesi, bireyin zihinsel gelişiminde pozitif yönde ilerlemeyi sağlayacağı ifade edilmektedir (Erkal ve ark., 1998).

Çocukların ve gençlerin spora katılımı, takım çalışmasını ve öz disiplini geliştirmekle birlikte bedensel, psikolojik ve sosyal becerilerinin gelişmesine de olanak sağlamaktadır (Donnelly ve Coakley, 2008). Çocukların ve gençlerin, gelişim döneminde olmaları, bu dönemde katılacakları sportif faaliyetler, kemiklerin ve kasların gelişimi bakımından oluşabilecek olumsuzlukların da önüne geçilebileceği anlamı taşımaktadır. Bugün obezite ve kilolu olmaya karşı çocukluktan itibaren düzenli spor yapmak hem psikolojik hem sosyal hem de fiziksel olarak oluşabilecek olumsuzlukları önlerken alışılmış fiziksel aktivite ile de uzun dönemde yetişkinlikte kardiovasküler sistem üzerinde hastalığa karşı önlem olmaktadır (Altavilla ve ark., 2015).

Tutum kavramı; kişinin rastgele bir olay karşısında bilgi, beceri, duygu ve tecrübesi ile bedensel, zihinsel ve duygusal hareket davranışı şeklinde açıklanmaktadır (İnceoğlu, 2011). Günlük yaşamda karşı karşıya kalınan her şey; bir durum, kişi, olay, nesne, grup, kültür, örf ve adetler, çeşitli eylemler vs. tutumun bir parçası olabilir. Tutumlar gözle görülemeyen, fakat gözle görülebilen hareketliliğin sebebi olarak düşünülen eğilimlerdir (Kağıtçıbaşı, 1999). Çeşitli ifadelere rağmen kısaca tutum; duygu, düşünce ve eylemler arasındaki ilişkileri inceleyen, gerekli ilgi ve ilginin araştırılması konusunu kapsamaktadır (Atkinson ve ark., 1999). Tutum, öğrenilmiş bir davranış olarak tanımlanabilir. Bu doğrultuda insanlar, belirli bir şeye karşı olumlu ya da olumsuz bir şekilde davranış sergileyebilir (Kim ve Ross, 2015). Fiziksel aktiviteler ve spora yönelik eğitim programı, doğrudan ve dolaylı olarak spora yönelik olumlu tutum sergilenmesini amaçlamalıdır (Bendikova ve Dobay, 2017).

Tutumun spora yönelik sosyal, bilişsel ve fiziksel fayda sağlaması ile genç bireylerin bedensel aktivite ve spora aktif katılımı; sorumluluk, grup çalışması, liderlik, centilmenlik, sosyalleşme ve iletişim kabiliyeti gibi özellikler noktasında sporun hem birey hem de toplum açısından öneminin büyük olduğunu göstermektedir (U.S. Department of Health and Human Services, 2000). Bu nedenle özellikle küçük ve genç yaştaki bireyleri hem kötü alışkanlık ve zararlı maddelerden uzaklaştırmak hem de günlük yaşamlarında sosyal, bedensel ve zihinsel açıdan sağlıklı olmalarını sağlamak amacıyla erken yaşlarda

kazandırılan spora yönelik olumlu tutum çok önemli bir konudur (Chung ve Phillips, 2002; Göksel ve Caz, 2016). Alanyazında mevcut olan bu açıklığı gidermek için; üniversite ve lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile psikososyal, fiziksel ve zihinsel gelişme düzeyleri arasındaki ilişkinin; cinsiyet, okul türü, algılanan ekonomik durum, düzenli spor yapma, boy ve kilo gibi değişkenler aracılığı ile incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Üniversite ve Fen-Anadolu Lisesi öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının Psikososyal, Fiziksel ve Zihinsel Gelişme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a (2007) göre ilişki tarama modeli "*iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli*" olarak belirtilmektedir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, 2021-2022 eğitim ve öğretim döneminde, Bitlis Eren Üniversitesi öğrenim gören gönüllü (102 kişi) ve Bitlis ilinde bulunan Fen-Anadolu Lisesinde (83 kişi) öğrenim gören 62'si kadın (%33.5), 123'ü erkek (%66.5) olmak üzere toplam 185 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin demografik değişkenlerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Değişkenlere İlişkin Frekans Tablosu

Değişken		f	%
Cinsiyet	Kadın	62	33.5
	Erkek	123	66.5
Okul türü	Üniversite	102	55.1
	Fen-Anadolu Lisesi	83	44.9
Algılanan Ekonomik Durum	Düşük	22	11.9
	Orta	132	71.4
	İyi	31	16.8
Düzenli Spor Yapma	Evet	63	34.1
	Hayır	122	65.9
Toplam		185	100.0

Tablo 1 incelendiğinde araştırma yer alan öğrencilerin % 33.65'inin kadın, % 66.5'inin erkek olduğu; % 55.1'inin üniversite, % 44.9'unun Fen-Anadolu Lisesinden olduğu; algılanan ekonomik durumda % 11.9'unun düşük, % 71.4'ünün orta, % 16.8'inin iyi durumda olduğu; % 34.1'i düzenli spor yaparken, % 65.9'unun spor yapmadığı tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında kullanılan veri toplama formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım, araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu iken; ikinci kısım, geçerlik ve güvenilirliği yapılmış Spora Yönelik Tutum ölçeğinden oluşmaktadır. Ölçeklerin güvenilirlik katsayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, Üniversite ve Fen-Anadolu lisesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının psiko-sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişme arasındaki ilişkiyi bazı değişkenler aracılığıyla incelenmiştir. Öğrencilerin demografik özelliklerine belirlemek için oluşturulan bu değişkenler; cinsiyet, okul türü, algılanan ekonomik durum, düzenli spor yapma, boy ve kilodan oluşmaktadır.

Spora Yönelik Tutum Ölçeği

Spora yönelik tutumu ölçmeyi amaçlayan ölçek, Koçak (2014) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 22 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Psikososyal Gelişme alt boyutunda 12 madde, Fiziksel Gelişme alt boyutunda 6 madde, Zihinsel Gelişme alt boyutunda 4 madde bulunmaktadır. Ölçek, puanlaması ise; 5 puan tamamen katılıyorum, 4 puan katılıyorum, 3 puan orta düzeyde katılıyorum, 2 puan az katılıyorum, 1 puan hiç katılmıyorum olacak şekilde hesaplanmıştır. Bu puanlamaya göre alınabilecek en yüksek puan 110, en düşük puan ise 22’dir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ($\alpha=0.89$) olarak tespit edilmişken; Psikososyal Gelişme alt boyutu için 0.86; Fiziksel Gelişme alt boyutu için 0.77; Zihinsel Gelişme alt boyutu için 0.76 olarak bulunmuştur (Koçak, 2014). Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı ($\alpha=0.90$) olarak tespit edilirken; Psikososyal Gelişme alt boyutu için 0.88; Fiziksel Gelişme alt boyutu için 0.72; Zihinsel Gelişme alt boyutu için 0.83 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2. Ölçeklerin Güvenirlik Katsayıları

Ölçekler	Chronbach Alfa (α)	Madde Sayısı
Psikososyal Gelişme	.88	12
Fiziksel Gelişme	.72	6
Zihinsel Gelişme	.83	4
Spora Yönelik Tutum Toplam	.90	22

Alanyazında güvenilirlik değerleri; $0.00 < \alpha < 0.40$ “güvenilir değil” $0.41 < \alpha < 0.60$ “düşük güvenilirlik”, $0.61 < \alpha < 0.80$ “orta düzeyde güvenilir”, $0.81 < \alpha < 1.00$ “yüksek düzeyde güvenilir” olarak verilmiştir (Özdamar, 1999).

Tablo 3 incelendiğinde Chronbach Alfa (α) değerlerinin güvenilirlik için yüksek düzeyde yeterli olduğu görülmektedir.

Veri Toplanması ve Analizi

Çalışmaların analiz işlemine geçilmeden önce araştırmacı tarafından üniversite ve okullara gidilerek gerekli izinlerin alındığı ve araştırmanın amacı katılımcılara anlatılarak, gönüllülerin ölçeceği dolduması sağlanmıştır. Ayrıca analizlerle ilgili normallik, homojenlik, doğrusallık ve durağanlık gibi varsayımların sağlanıp sağlanmadığı bilgileri verilmiştir (Tozoğlu ve Dursun, 2020). Analize geçilmeden önce verilerin incelenmesinde kullanılacak testlere karar vermek için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir. Tablo 3'te yer alan çarpıklık ve basıklık değerleri, Tabachnick ve Fidel (2013) tarafından belirlenen sınırlar (-1.5 ile +1.5) içerisinde yer aldığı ve veri seti normal dağılım gösterdiği için parametrik testler kullanılmıştır. Elde edilen değerlere göre veri setinin analizinde parametrik testlerin kullanılabilirliği görülmüştür. Öncelikle demografik özelliklerin belirlenmesi için betimsel istatistikler yapılmıştır. Daha sonra grup sayısı iki olan karşılaştırmalar için Bağımsız Örneklemeler *t* Testi, grup sayısının ikiden fazla olduğu karşılaştırmalarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi ANOVA kullanılmıştır. Farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla da Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Öğrencilerin boy, kilo ve Spora Yönelik Tutumları ile Psikososyal, Fiziksel ve Zihinsel Gelişmeleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla "Pearson Korelasyon" testi uygulanmıştır.

Tablo 3. Ölçeklere İlişkin Betimsel Analiz

Alt Boyut	n	Min.	Max.	$\bar{X}$	s	Medyan	Skewness	Kurtosis
Psikososyal Gelişme	185	1.42	5.00	3.74	.818	3.83	-.780	.355
Fiziksel Gelişme	185	2.00	5.00	3.91	.743	4.16	-.802	.070
Zihinsel Gelişme	185	1.00	5.00	3.52	1.10	3.75	-.574	-.561
Spora Yönelik Tutum Toplam	185	1.68	5.00	3.74	.719	3.81	-.790	.270

Spora Yönelik Tutum Ölçeği alt boyutlarından elde edilen ortalamalar incelendiğinde en yüksek ortalamanın Fiziksel Gelişme alt boyutunda ($\bar{X}=3.91\pm 0.74$), en düşük ortalama değer Zihinsel Gelişme alt boyutunda ($\bar{X}=3.52\pm 1.10$) olduğu görülmektedir.

Bulgular

Üniversite ve lise öğrencilerinin spora yönelik tutumları ile psiko-sosyal, fiziksel ve zihinsel Gelişme düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler aracılığı ile incelenmesi amacıyla yapılan araştırmada elde edilen bulgular

tablolar şeklinde sunulurarak açıklanmıştır.

Tablo 4. Cinsiyete Değişkenine İlişkin *t* Test Analizi

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	s	sd	t	p
Psikososyal Gelişme	Kadın	62	3.89	.82	183	-1.84	.06
	Erkek	123	3.66	.78			
Fiziksel Gelişme	Kadın	62	3.86	.71	183	-1.30	.19
	Erkek	123	4.01	.79			
Zihinsel Gelişme	Kadın	62	3.47	1.05	183	.38	.70
	Erkek	123	3.52	1.21			
Spora Yönelik Tutum Toplam	Kadın	62	4.85	.70	183	-1.39	.16
	Erkek	123	4.69	.73			

Tablo 4'te verilen analiz sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetleri ile Spora Yönelik Tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 5. Okul Türü Değişkene İlişkin *t* Testi Analizi

Ölçek	Okul Türü	n	$\bar{X}$	s	sd	t	p
Psikososyal Gelişme	Üniversite	102	3.62	.79	183	-2.18	.03*
	Fen-Anadolu Lisesi	83	3.88	.82			
Fiziksel Gelişme	Üniversite	102	3.89	.78	183	-.36	.71
	Fen-Anadolu Lisesi	83	3.93	.68			
Zihinsel Gelişme	Üniversite	102	3.42	1.5	183	-1.24	.21
	Fen-Anadolu Lisesi	83	3.63	1.05			
Spora Yönelik Tutum Toplam	Üniversite	102	3.66	.74	183	-1.80	.07
	Fen-Anadolu Lisesi	83	3.85	.68			

* $p<0.05$

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin okuduğu okul türü değişkeni ile Spora Yönelik Tutum ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanlar arasındaki *t* Testi sonuçlarına göre, Psikososyal Gelişme alt boyutunda anlamlı farklılıklar saptanmıştır ($p<0.05$). Fen-Anadolu Lisesi öğrencilerinin Psiko-sosyal Gelişme düzeyleri puan ortalamalarının, üniversite öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer alt boyutların da ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 6. Algılanan Ekonomik Durum Değişkenine İlişkin ANOVA Analizi

Ölçek	Algılanan Ekonomik Durum	n	$\bar{X}$	s	f	p	Tukey
Psikososyal Gelişme	Düşük	22	3.34	.82	3.26	.04*	1-2
	Orta	132	3.81	.76			
	İyi	31	3.68	.96			
Fiziksel Gelişme	Düşük	22	3.94	.68	.19	.82	
	Orta	132	3.92	.70			
	İyi	31	3.83	.95			
Zihinsel Gelişme	Düşük	22	3.56	1.11	.43	.64	
	Orta	132	3.47	1.12			
	İyi	31	3.67	1.04			
Spora Yönelik Tutum Toplam	Düşük	22	3.55	.65	1.08	.36	
	Orta	132	3.78	.68			
	İyi	31	3.72	.89			

* $p < 0.05$

Tablo 6 incelendiğinde algılanan ekonomik durum değişkeni ile Spora Yönelik Tutum ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanlar arasındaki ANOVA sonuçlarına göre Psikososyal Gelişme alt boyutunda anlamlı farklılık saptanmıştır ($p < 0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre algılanan ekonomik durumu orta gelir düzeyine sahip öğrencilerin ortalama puanlarının, düşük gelir düzeyine sahip öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Düzenli Spor Yapma Değişkenine İlişkin *t* Testi Analizi

Ölçek	Düzenli Spor Yapma	n	$\bar{X}$	s	sd	t	p
Psikososyal Gelişme	Evet	63	3.98	.78	183	3.01	.00*
	Hayır	122	3.61	.80			
Fiziksel Gelişme	Evet	63	3.97	.77	183	.82	.41
	Hayır	122	3.88	.72			
Zihinsel Gelişme	Evet	63	3.59	1.18	183	.69	.48
	Hayır	122	3.47	1.06			
Spora Yönelik Tutum Toplam	Evet	63	3.91	.70	183	2.27	.02*
	Hayır	122	3.66	.71			

* $p < 0.05$

Tablo 7’de verilen analiz sonuçlarına göre düzenli spor yapma değişkeni ile Spora Yönelik Tutum ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanlar arasındaki T-testi sonuçlarına göre Spora Yönelik Tutum Toplamı ve Psikososyal Gelişme boyutunda anlamlı farklılık saptanmıştır ($p < 0.05$). Spora Yönelik Tutum Toplamı ve Psikososyal Gelişme boyutunda Spor yapan öğrencilerin puan ortalamalarının spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. Boy ve Kilo Değişkenleri Pearson Korelasyon Analizi

		Psikososyal Gelişme	Fiziksel Gelişme	Zihinsel Gelişme	Spora Yönelik Tutum Toplam
Boy	r	-.06	-.06	-.08	-.03
	p	.41	.38	.27	-.66
	N	185	185	185	185
Kilo	r	-.13	-.03	-.01	-.09
	p	.07	.61	.89	.20
	N	185	185	185	185

$p > 0.05$

Tablo 8 incelendiğinde, verilen analiz sonuçlarına göre boy ve kilo değişkeni ile Spora Yönelik Tutum ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanlar arasındaki korelasyon sonuçları incelenmiştir. Boy ve kilo değişkeni ile yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 9. Spora Yönelik Tutum ile Psikososyal, Fiziksel ve Zihinsel Gelişme Arasında Pearson Korelasyon Analizi

		Psikososyal Gelişme	Fiziksel Gelişme	Zihinsel Gelişme	Spora Yönelik Tutum Toplam
Psikososyal Gelişme	r	1	.57**	.52**	.93**
	p		.00	.00	.00
	N	185	185	185	185
Fiziksel Gelişme	r	.57**	1	.46**	.77**
	p	.00		.00	.00
	N	185	185	185	185
Zihinsel Gelişme	r	.52**	.46	1	.73**
	p	.00	.00		.00
	N	185	185	185	185
Spora Yönelik Tutum Toplam	r	.93**	.77**	.73**	1
	p	.00	.00	.00	
	N	185	185	185	185

** $p < 0.01$

Tablo 9 incelendiğinde, verilen analiz sonuçlarına göre Spora Yönelik Tutum ölçeği ile alt boyutlarından elde edilen puanlar arasındaki Korelasyon sonuçlarına incelenmiştir. Spora Yönelik Tutum ölçeği ile Psikososyal, Fiziksel ve Zihinsel Gelişme alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek düzeyde ilişki tespit edilmiştir ($p < 0.01$).

Tartışma

Araştırma grubunu Bitlis Eren Üniversitesi öğrencilerinden gönüllü (102 kişi) ve Bitlis ilinde bulunan Fen-Anadolu Lisesinde (63 kişi) öğrenim gören 185 (62 kadın, 123 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin spora yönelik tutumları ile psiko-sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişme

düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için cinsiyet, okul türü, algılanan ekonomik durum, düzenli spor yapma, boy ve kilo değişkenlerine göre analiz edilerek incelenmiştir.

Cinsiyet değişkeni analiz sonuçlarına göre öğrencilerin spora yönelik tutum ölçeği ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Cinsiyet farklılığının spora yönelik tutum üzerinde değişiklik oluşturmaması, hem tutum üzerinde hem de spor yapmak için gerekli olan koşullar içinde olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Çünkü spora yönelik tutum altboyutları olan bilişsel, duyuşsal ve davranışsal özellikler yön vermekte ve spora olan ilgiyi de tutumun altboyutlarının belirlemiş olduğu düşünülmektedir. Göksel ve Caz (2016) Anadolu lisesi öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada erkek ve kız öğrencilerin spora yönelik tutumlarının farklılaşmadığını tespit etmiştir. Ayrıca araştırma bulguları ile aynı sonuca ulaşarak, araştırmayı destekleyen çalışmalar da mevcuttur (Başkonuş, 2020; Büyükdemir ve ark., 2018; Çoban, 2022; Kesgin, 2015). Yapılan alanyazın taraması sonucunda araştırma bulgularından farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır. Göktaş (2019) spor lisesi öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada, spora yönelik tutumun cinsiyete göre farklılaştığını ve erkek öğrencilerin kız öğrencilerden spora yönelik daha fazla olumlu tutum gösterdiği tespit etmiştir. Yapılan diğer bir çalışmada, üniversitesi öğrencilerinin spora yönelik tutumları incelenmiş, öğrencilerin cinsiyet ve spora yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuş ve erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha yüksek ortalamaya sahip oldukları tespit edilmiştir (Varol ve ark., 2017).

Okul türü değişkeni analiz sonuçlarına göre öğrencilerin spora yönelik tutum ölçeği ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. *t* Testi sonuçlarına göre “Psikososyal Gelişme” alt boyutunda Fen-Anadolu Lisesi öğrencilerinin puan ortalamalarının, üniversite öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin derslerinin yoğun program içermesinden kaynaklı, sürekli ders çalışma durumları, zamanlarının çoğunu akademik başarıya ayırmaları, spora yönelik yapılan etkinliklere zaman ayıramamaları, spora yönelik tutum ortalamalarının daha düşük çıkmasının nedeni olarak yorumlanabilir. Kangalil ve arkadaşları (2006) tarafından yapılan çalışmada lise öğrencilerinin, beden eğitimi ve spora yönelik tutum puanları ortalamaları yüksek olmakla beraber spora olan ilgilerinin de daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca

diğer bir çalışmada üniversitedeki kız öğrencilerin sportif etkinliklere katılmalarına ilişkin düşünce ve görüşleri araştırılmıştır ve ulaşılan sonuçlar, araştırma sonuçlarını destekler nitelikte olduğu tespit edilmiştir (Kızılyallı, 2012).

Algılanan ekonomik durum değişkeni analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin spora yönelik tutum ölçeği ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Elde edilen bulguların sonuçlarına göre “Psikososyal Gelişme” alt boyutunda belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan analiz sonuçlarına göre; algılanan ekonomik durumu orta gelir düzeyine sahip öğrencilerin ortalama puanlarının, düşük gelir düzeyine sahip öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Orta gelir düzeyine sahip bir ailede büyüyen öğrencinin, ekonomik olarak uç noktalarda olmayışının spora yönelik tutumunu olumlu etkilediği düşünülmektedir. Yapılan alanyazın taraması sonucunda araştırma sonuçlarını destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Ardahan (2013) tarafından yapılan çalışmada, spora katılımda gelir değişkeninin etkin bir rol oynadığı belirtilmektedir. Bireylerin gelir durumu yükseldikçe spora ve sportif faaliyetlere katılımın da artmakta olduğu tespit edilmiştir. Gelir değişkeni ile spora yönelik tutum arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca gelirin sportif etkinliklere katılımda hatta rekreasyonel faaliyetlerde, tercihlerde bile etkili faktörlerden biri olduğu tespit edilmiştir. Müderrisoğlu ve Uzun, (2004). Araştırma sonuçlarından farklı olarak Karakaş, Kolayış ve Eskiler (2015) tarafından yürütülen çalışmada, gelir durumunun azalması, rekabetin artmasına neden olmaktadır. Bu sonucun da sportif faaliyetlere katılımı etkilemekte olduğu ve aralarındaki ilişkinin negatif yönlü ilerlediği tespit edilmiştir. Türkmen ve arkadaşları (2016) yapmış oldukları çalışmada gelir durumu değişkeni sonuçlarına göre spora yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Düzenli spor yapma değişkeni analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin spora yönelik tutum ölçeği ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre, Spora Yönelik Tutum Toplamı ve Psikososyal Gelişme boyutunda spor yapan öğrencilerin puan ortalamalarının spor yapmayanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Düzenli spor yapmak, sportif faaliyetlere katılmanın spora olan ilgiyi, alakayı ve sevgiyi artıracakı düşünülmektedir. Alanyazın incelendiğinde araştırma bulgularımızı destekleyen çalışmalar elde edilmiştir. Türkmen ve arkadaşları (2016) tarafından yürütülen çalışmada; düzenli olarak

egzersiz yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Singh ve Devi (2013) spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumlarını incelemiş ve spor yapmayan öğrencilere oranla spora yönelik tutumları daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bunlarla birlikte Koçak (2014) ve Varol (2017) yaptıkları araştırma sonuçları ile çalışma bulgularımızdan elde edilen sonuçları destekler nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma sonuçlarına ek olarak Portekiz’de yapılan bir araştırmada spor yapan ve çocuklarını da sporcu olmasını isteyen ailelerin, çocuklarını düzenli fiziksel aktivite ve spor etkinliklerine katılmaları konusunda daha çok teşvik ettikleri belirtilmiştir (Seabra ve ark., 2007).

Sonuç

Spora Yönelik Tutum Ölçeği ile alt boyutlarından elde edilen puanlar arasındaki korelasyon sonuçlarına göre, Spora Yönelik Tutum Ölçeği ile Psikososyal, Fiziksel ve Zihinsel Gelişme alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Spora yönelik tutum ile Psikososyal, Fiziksel ve Zihinsel Gelişme alt boyutları arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda; sporun psiko-sosyal, fiziksel ve zihinsel olarak öğrencilerin gelişmeleri üzerinde olumlu sonuçları olduğu ifade edilebilir. Bireyin sosyal yaşamı içerisinde spor, psiko-sosyal gelişimini desteleyerek bunu hızlandırmasına yardımcı olurken, fiziksel olarak, temel motor becerilerin (dayanıklılık, güç, kondisyon, hız, esneklik) gelişmesi, hareketin koordinasyonu, algıda seçiciliğin artmasını sağlayabilmektedir. Zihinsel olarak ise, spor yaparken vücudumuzun salgıladığı dopamin ve artan kan basıncı, hafızamızın gelişmesine, yaratıcılığımızın artmasına ve kritik düşünme yeteneğimize katkısı olduğu yorumu yapılabilir. Çeşitli örneklem grupları üzerinde yapılan çalışmalarda spora yönelik olumlu bir tutum sergilendiği görülmektedir. Bu sonucun sebebinin özellikle genç yaştaki gruplar üzerinde yapılmış olması, gençlerin spor bilincine sahip olduğunu da göstermektedir. Bununla birlikte okullarda yapılan egzersiz, sportif aktiviteler ve beden eğitimi dersleri katılımın fazla olması, öğrenci ilgisinin fazla olması ile açıklanabilir. Araştırma sonucunu destekleyen başka bir çalışmada da, Başkonuş (2020) Ortaöğretim öğrencileri üzerinde spora yönelik tutum ölçeği ortalama puanını 3.36 olarak tespit etmiş ve elde edilen bu bulgular öğrencilerin ortalamanın üzerinde spora yönelik olumlu tutum gösterdiğini ifade etmektedir. Kesgin (2015) ise ortaokul öğrencileri üzerinde yapmış olduğu beden eğitimi tutum çalışmasında tutum ortalama puanlarını ortalamanın üstünde olduğunu tespit etmiştir ve ulaşılan sonuçlar araştırma bulgularını destekler nitelikte bir

sonuç vermiştir.

Öneriler

Araştırmamızdan elde edilen bulgular doğrultusunda bu çalışma vesilesiyle üniversite içerisinde çeşitli sportif etkinlikler/faaliyetler düzenlenerek üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları arttırılabilir. Araştırma farklı üniversite ve bölümlerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Altavilla, G., Furino, F. ve Palmo, M. (2015). The child hypokinetic and the overtraining. *Sport Science*, 8(1), 72-74.
- Amman, M. T. (2000). Spor sosyolojisi. C. İkizler, (Ed.), *Sporda sosyal bilimler içinde* (85-95). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Ardahan, F. (2013). Bireyleri rekreatif spor etkinliklerine motive eden faktörlerin remm ölçeğini kullanarak çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesi: Antalya örneği. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(2), 1-15.
- Atkinson, R. C., Atkinson, R., Smith, E. E., Bem, D. J. ve Hoeksema, S. (1999). *Psikolojiye giriş*. (Y. Alogan, Çev.). Ankara: Arkadaş Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1999.)
- Başkonuş, T. (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kırşehir ili örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 365-376.
- Bendikova, E. ve Dobay, B. (2017). Physical and sport education as a tool for development of a positive attitude toward health and physical activity in adulthood. *European Journal of Contemporary Education*, 6(1), 14-21.
- Büyükdemir, D., Soyer, F. ve Türkoğlu, Ç. (2018). Farklı ortaöğretim programlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *E R P A International Congresses on Education* içinde (416-421). İstanbul: Sakarya Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi.
- Chung, M. ve Phillips, A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students. *The Physical Educator*, 59(3), 126-138.
- Coakley, J. J. (1986). *Sport in society, issues and controversies* (s. 17). Basım Yeri: Santa Clara, College Publishing.
- Çoban, H. (2022). İlahiyat öğrencilerinin Arapça dersine yönelik tutumlarının akademik başarıya etkisi. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 22(1), 341-358.
- Donnelly P. ve Coakley J. (2008). The use of sport to foster youth development and education. IWG, S. Sport for Development and Peace International Working Group, 1(1), 7-48.
- Eime, R. M. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 1(21), 1-21.
- Erkal, M., Ayan, D. ve Güven, Ö. (1998). *Sosyolojik açıdan spor*. Ankara: Der Yayınları.

- Göksel, A. G. ve Caz, Ç. (2016). Anadolu lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-9.
- Göktaş, N. (2019). *Spor lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü.
- İnal, A. N. (2000). *Beden eğitimi ve spor bilimlerine giriş*. Konya: Desen Ofset Matbaacılık.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve yeni insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kangalgil, M., Hünük, D. ve Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.
- Karakaş, G., Kolayış, İ. E. ve Eskiler, E. (2015, Kasım). *Yüzme egzersizine katılan kadınların egzersiz motivasyonlarının incelenmesi*. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiri, Eskişehir.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kesgin, N. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Keten, M. (1974). *Türkiye'de spor*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Kızılyallı, M. (2012). *Ankara Üniversitesi öğrencilerinin kadınların spor etkinliklerine katılımlarına ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kim, Y. ve Ross, S. (2015). The effect of sport video gaming on sport brand attitude, attitude strength, and the attitude-behavior relationship. *Journal of Sport Management*, 29(6), 657-67.
- Koçak, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: bir ölçek geliştirme çalışması. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 59-69.
- Müderrişoğlu, H. ve Uzun, S. (2004). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2, 108-121.
- Özdamar, L. (1999). A genetic algorithm approach to a general category project scheduling problem. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics, Part C (Applications and Reviews)*, 29(1), 44-59.
- Seabra, A. F., Mendonça, D. M., Thomis, M. A., Peters, T. J. ve Maia, J. A. (2007). Associations between sport participation, demographic and socio-cultural factors in Portuguese children and adolescents. *European Journal of Public Health*, 18(1), 25-30.
- Singh, R. K. C. ve Devi, K. S. (2013). Attitude of higher secondary level student towards games and sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*, 2(4), 80-85.
- Tabachnick, B. ve Fidell, L. (2013). *Using multivariate statistics* (6. baskı). Boston: Pearson.
- Tozoğlu, E. ve Dursun, M. (2020). Spor bilimlerinde bilimsel araştırma süreci. Ö. Gökmen, (Ed.), *Spor ve Bilim* içinde (7-23). İstanbul: Efe Akademi Yayınevi.

- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S. ve Gökdağ, M. (2016). İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 48-59.
- U.S. Department of Health and Human Services. (2000). *Promoting better health for young people through physical activity and sports: A report to the president; Atlanta: 2000*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED447132.pdf>
- Varol, R. (2017). *Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Varol, R., Varol, S. ve Türkmen, M. (2017). Bartın Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 3(2), 316-329.
- Yetim, A. (2006). *Sosyoloji ve spor*. İstanbul: MORPA Kültür Yayınları.
- Yıldırım, D. A., Yıldırım, E., Ramazanoğlu, F., Uçar, Ü., Tuzcuoğulları, Ö. T. ve Demirel, E. T. (2006). Üniversite öğrencilerinin spora bakış açıları ve spor yapma durumu. *Doğu Anadolu Araştırmaları*, 4(3), 49-53.